

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і філософії мови

Курсова робота
Стереотипи у мовній свідомості представників
різних етнокультурних спільнот

Голодненко Олександра Олеговича
студента групи Па 09-21
факультету германської філології і перекладу
денної форми здобуття освіти
спеціальності 035 Філологія

Науковий керівник
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри **Терехова Д. І.**

Національна шкала зараховано

Кількість балів 73

Оцінка ЄКТС D

Київ 2024

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
The Department of English Philology and Philosophy of Language

Course Paper
**Stereotypes in the linguistic consciousness of representatives
of different ethnocultural communities**

Olksandr Golodnenko

Group PA 09-21

The Faculty of Germanic Philology and Translation

Full-Time Study

Speciality 035 Philology

Research Adviser

Assoc. Prof. **Diana Terekhova**

PhD (Linguistics)

Kyiv 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТЕРЕОТИПІВ У МОВНІЙ СВІДОМОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ СПІЛЬНОТ.....	6
1.1. Поняття про мовні стереотипи.....	6
1.2. Характеристика стереотипів у мовній свідомості людей.....	9
Висновки до розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЗУМІННЯ УКРАЇНЦЯ І КАНАДІЙЦЯ ЯК ОСНОВНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ СПІЛЬНОТИ.....	15
2.1. Аналіз мовних стереотипів українця та канадійця.....	15
2.2. Проблеми розуміння українця та канадійця.....	18
Висновки до розділу 2.....	20
ВИСНОВКИ.....	22
RESUME.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	25

ВСТУП

Актуальність стереотипів у мовній свідомості представників різних етнокультурних спільнот визначається їхнім впливом на міжособистісні відносини, сприйняття та спосіб спілкування. Стереотипи можуть виникати з історичних, культурних та соціальних факторів і відображати загальні уявлення про певні групи людей. Вони можуть бути як позитивними, так і негативними, впливаючи на сприйняття та поведінку.

У мовній свідомості учасників різних етнокультурних спільнот стереотипи можуть відображати певні уявлення про мовний вираз, акценти, мовленнєві звичаї та норми. Наприклад, українці можуть мати певні стереотипи про канадців, які стосуються їхнього мовлення, акценту чи вживання специфічних мовних конструкцій. Навпаки, канадці можуть мати свої уявлення про українців, які можуть включати елементи мовної екзотики або емоційно забарвленого мовлення.

Ці стереотипи можуть впливати на сприйняття та поведінку у міжкультурному спілкуванні, а також на формування взаємних уявлень та стереотипів. Вони можуть викликати недопоняття, конфлікти та непорозуміння, або ж, навпаки, сприяти побудові відносин на основі взаємоповаги та розуміння.

Однак, важливо зауважити, що стереотипи є спрощеними уявленнями та не завжди відповідають реальності. Порівняльна мовна аналітика може допомогти зрозуміти, як стереотипи формуються та як вони впливають на міжкультурне спілкування, сприяючи подоланню негативних уявлень та сприяючи розвитку взаєморозуміння між різними етнокультурними спільнотами.

Предмет дослідження: стереотип розуміння українця і канадійця як основних представників етнокультурної (національної) спільноти.

Об'єкт дослідження: мовна свідомість представників цих двох етносів.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати стереотип розуміння українця і канадійця як основних представників етнокультурної (національної) спільноти.

Завдання:

- вивчити поняття про мовні стереотипи;
 - надати характеристику стереотипів у мовній свідомості людей;
 - здійснити аналіз мовних стереотипів українця та канадійця; –
- проаналізувати проблеми розуміння українця та канадійця.

Методи дослідження. Під час написання курсової роботи було застосовано загальнотеоретичні методи дослідження, такі як аналіз, синтез, індукція та дедукція.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи – 27 сторінок.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ СТЕРЕОТИПІВ У МОВНІЙ СВІДОМОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ СПІЛЬНОТ

1.1. Поняття про мовні стереотипи

Ідея наявності «стереотипу масової свідомості» входить до кола пов'язаних філософських, психологічних і соціологічних концепцій. Розмовна природа стереотипів вимагає дослідження їхніх мовних можливостей, пов'язаних із ситуаціями створення, застосування та сприйняття. Проте в лінгвістиці стереотипи часто розглядаються лише поверхово, оскільки сполучення слів, що повторюються в пам'яті, протиставляються мовним структурам. Інші більш значні лінгвістичні вдосконалення також розглядають ментальні аспекти стереотипів.

Як наслідок, до вивчення стереотипів залучено щонайменше два рівні лінгвістики, перший присвячений подвійності конвенціональних конструкцій (Г. Патнем, У. Квастхофф, Е. Бартмінський, Н. Уфімцева, Ю. Сорокін, Е. Березов, В. Маслова, В. Бухбіндер, І. Бессонов та ін.) [1–3, 7-9, 11, 12], — про формальні (фразеологія, мовні кліше, принципи сполучуваності в мовних конструкціях тощо) і сигніфікативні (конотативні значення, що супроводжують первинне значення) рівні. У контексті етнокогнітології стереотипи розглядаються як компоненти мовного опису світу, в рамках психолінгвістики мовний і ментальний компоненти стереотипу пов'язуються з конкретними діями індивідів. Іноді також визнається парадигматичний і синтагматичний характер вивчення мови. Прагматика зосереджується на різних типах стереотипів, їх комбінаціях та інших аспектах. Синтаксис стереотипів виявляється в тому, як

вони включені в «вільне слово», наприклад, щоб продемонструвати включення мовця в соціальну групу.

Синтаксис і прагматичні аспекти мовної стереотипізації можуть зацікавити мовознавців, які прагнуть вивчити функціональні лінгвістичні властивості мови спілкування [11].

Вітчизняна дослідниця Л. Завгородня досліджує спільність мовних стереотипів у писемному дискурсі щодо поняття «стереотипність», виявляє різноманіття явищ, які охоплює поняття «стереотипність»: лексику, домінуючі граматичні конструкції, загальний склад письмові уривки. Дослідник культурних стереотипів Н. Годз описує їх як ментально-лінгвістичні комплекси, що репрезентують національні концепції спілкування, він вважає, що стереотип не можна розглядати як окрему сутність, оскільки він поліфонічний і функціонує як колективне враження. Якщо почати з положення про те, що за мовними одиницями стоять стереотипи та асоціації, або концептуальна сфера «мовнокультурної» спільноти, пише вона, то це дозволить нам зрозуміти наслідки конкретних культурно-обумовлених екологічних концепцій.

У процесі культурно-соціалізаційного процесу людині надається певна система координат, яка характеризується національним забарвленням векторів простору і часу. Цей підхід фокусується на лінгвістичній природі стереотипів та їх ролі в соціальному контролі. Дослідник Л. Крисін називає трикомпонентне лінгвістичне розуміння феномену стереотипів, мовний стереотип, що повторюється (лінгвістичний стереотип), специфічний ментальний конструкт, який асоціюється з поняттям стереотип (стереотип ментальний), і ментальний конструкт, який є специфічне для поняття стереотипи (мовний знак). Для лінгвістичного дослідження стереотипу особливе значення мають аспекти, які стосуються когнітивного підходу: спосіб класифікації мови, мовні ознаки стереотипу та когнітивна структура стереотипу [20].

Одним із прикладів стереотипів у науковій комунікації є мовні стереотипи. Їх можна охарактеризувати як складні одиниці, що мають семантично і формально визначений характер. Стереотипи є наперед усталеними і послідовно повторюються в одному стилі мовлення. Вони також вважаються суб'єктивно вигаданими уявленнями про предмет, які мають як описовий, так і оцінний компонент, останній з яких виводиться з інтерпретації реальності в рамках суспільно розробленої когнітивної моделі. Мовними стереотипами в науковому спілкуванні вважаються спеціалізовані уявлення про предмет науки, що мають як описовий, так і оціночний компоненти і є результатом спеціалізованої адаптації знань до когнітивних моделей загальної свідомості.

Також унікальним є той факт, що визначення стереотипів часто не тотожне загальному значенню їх компонентів. Якщо ми даємо аудиторії розуміння поняття «глобальне потепління», то включаємо комплекс явищ, які розглядаються з екологічної, економічної, етичної та соціальної точок зору, і не обмежуються визначенням, наданим у словнику, що є «підвищення температури в значних масштабах». Мовні стереотипи є похідними від загального змісту, який асоціюється з певним явищем у загальній свідомості та фіксується в мові. Вони представляють найбільш помітні характеристики явища чи події. [13]

Через них скорочується процес розпізнавання складних матеріалів. Мовні стереотипи мають такі функції:

1. Зменшення, спрощення та схематизація складних об'єктів у сфері науки, а також пристосування до сприйняття масової свідомості. Не мають здатності сприймати категоричні відмінності, які є специфічними для наукового опису світу. Це не вимагає включення будь-яких необхідних або достатніх ознак для розпізнавання певного наукового явища, «клону». вважається «двійником» («Дзеркало тижня», 2005, №8 (536), «Клонування — по порядку»),

астрономічний об'єкт, який був відкритий поблизу Сонячної системи, вважається «коричневим». сусідка» («Дзеркало тижня», 2006, № 14 (593), «Коричнева сусідка»); «гравітаційні хвилі» — «невловимі хвилі Ейнштейна» («Дзеркало тижня», 2006, № 5 (584), «Невловимі хвилі Ейнштейна»); «чорні діри» — «космічні ненажери» («Дзеркало тижня», 2004, № 8 (483), «Космічні ненажери»); «інтроскопічні прилади, призначені для митниці» — «Всевидяче око» («Дзеркало тижня», 2001, № 50 (374), «Всевидящее око»); «Глобальне потепління — кліматичне пекло» («Ми внутрішньо пов'язані з глобальним потеплінням»).

2. Вартість когнітивних зусиль комунікатора та реципієнта. значущими змістовними компонентами виступають мовні стереотипи. Використовуючи їх, ми виконуємо дії, які лише повторюють процес міркування. Така симуляція вченими вважається негативною. Відомий філософ М. Мамардашвілі вважає, що «стереотипи» володіють живою думкою, яка перешкоджає її руху. Проте популяризації наукових знань сприяють стереотипи [15].

3. Надання інформації про оцінку. Через мовні стереотипи широка аудиторія має можливість пізнавати світ і висловлювати свою думку щодо нього, використовуючи досвід інших людей. Мовні стереотипи в науковій комунікації, як правило, мають уже готові оцінки явищ, які вони репрезентують: («глобальне потепління — це екологічний провал» («Дзеркало тижня», 2001, № 11 (335), чи можна запобігти глобальному потеплінню?»); забій підроблених ембріонів — це нова форма канібалізму, «передача генетично змінених рослин — генетичне забруднення» («Дзеркало тижня», 2000, № 41 (314), «Китай наздоганяє і переганяє?») Наступним кроком можуть бути формули, що містять зменшений варіант зваженого погляду на наукові проблеми, що є компетентним: «антропоморфність зміни клімату Землі» («Дзеркало тижня», 2004, №4 (479),

«Глобальне потепління і політика»), «клонування в терапевтичних цілях» («Дзеркало тижня», 2000, № 34 (307) «Уряд Великобританії дозволив клонування в медичних цілях»). Будьте достатньо точними (вдала метафора: ембріони — маленькі «кульки життя») («Дзеркало тижня», 2004, № 8 (483), яка має назву «Клони нашої тривоги»). Система стереотипів, якими висвітлюється та чи інша наукова проблема, дозволяє вам реагувати на різні, іноді суперечливі дані, і діяти відповідно до реалій існуючого суспільства.

1.2. Характеристика стереотипів у мовній свідомості людей

Популяризація наукових мовних стереотипів постійно розвивається і розширюється. Це пояснюється тим, що популяризація наукових знань – це насамперед процес навчання. Журналіст, який популяризує інформацію, навчаючи громадськість, посилює значення блокових стереотипів, водночас співвідносячи оригінальну концепцію з більш далекими та заплутаними системами мислення. В результаті ядро стереотипного поняття «глобальне потепління» складають такі фрази, як «парниковий ефект», «екологічна криза», «викиди парникових газів».

Вони полегшують набуття знань про стереотипний об'єкт у його найбільш помітних атрибутах. Важливим є повсякденний пласт уявлень про наслідки та конкретні випадки глобального потепління. Це стереотипи, які не створюються, а запозичуються з «наївного» зображення світу журналістів, що полегшує ідентифікацію явища («вологі м'які зими останніх десятиліть, які принесли з собою холод», «настання пустель», «дощі та ерозія ґрунту», «повені», «зниження врожаю»). З певною умовністю можна навіть стверджувати, що більшість аудиторії є частиною процесу створення стереотипів, які потім поширюються через звичайні ЗМІ. Розширення стереотипу, пов'язаного з

професією вчителя, охоплює політичні та соціально-економічні аспекти, які є найбільш значущими щодо «глобального потепління» [13].

У результаті наступний рівень структурного блоку складається з більш віддалених від стандарту уявлень: «газово-нафтові голки», «енергетична криза», «енергозберігаючі технології», «кліматичні біженці», «кліматична катастрофа», «зелені податки»: все це вважається стандартними поняттями. Ще більш запутані системи ідей пов'язані з місцевими проблемами та явищами, ці питання пов'язані з концепцією «глобального потепління» та мають на меті підвищити обізнаність аудиторії щодо багатьох аспектів цього явища. Дослідниця Л.

Завгородня вважає, що в публіцистичній композиції також поширена концепція стереотипності у відборі мовного матеріалу, яка передбачає відбір лексики, найбільш поширених синтаксичних структур, загальної композиції текстів. Стереотипна лексика – терміни, для яких характерна асоціація з науковопопулярними (стволові клітини, генотип, партеногенез, нанотехнології, гравітація, радіовипромінювання, мікроорганізми тощо).

Стереотипні будівлі часто мають попередньо встановлені (повторювані, часто використовувані через їхню соціальну важливість) компоненти, інтертекстуальна природа яких певною мірою сприяє автоматичному розпізнаванню вкладеного значення. Ознайомившись із статтями в розділі «Наука» журналу «Дзеркало тижня», ми визнаємо, що їхня попередня робота була передусім запозичена із суспільно-політичної сфери, яка акцентує увагу на актуальному статусі науки. «Наука вимагає «помаранчевої революції» («Дзеркало тижня», 2005, № 2 (530)); «Наука: між клешнею політики та ковадлом економіки» («Дзеркало тижня», 2005, № 11 (539)); № 30 (505) Численні поширені висловлювання: «Науці, як і осетру, не вистачає другої

можливості бути свіжою» («Дзеркало тижня», 2004, № 11 (486)); «Наука з а. родзинка» («Дзеркало тижня»,

2004, № 8 (483); «Остаточна прополка на ниві науки» («Дзеркало тижня», 2003, № 1 (426); «Агр. наука – не в'яла вівця» («Дзеркало тижня», 2003, № 14 (439); «Страждати в довгостроковій перспективі корисно» («Дзеркало тижня», 2002, №

21 (396); «Сонце гріє, але не світить» («Дзеркало тижня», 2004, № 31 (506); «Морський диявол проти» («Дзеркало тижня», 2001, № 49). (373); «Дублянка — не динозавр, але вимирає» («Дзеркало тижня», 2007, №7 (636); «Формула агресивності, або про те, як мікроби ледь не зжерли трубу і газ метро» (« Дзеркало тижня», 2007, № 29 (658); «Пташиний грип лякає махом крил» («Високий замок», 2005, № 186); «Джин-генетик» («Дзеркало тижня»). тиждень», 2004, № 37 (512) тощо.

Також стереотипи можна розглядати як синтаксичні конструкції. Наприклад, висвітлюючи тему генетично змінених рослин, журналісти часто використовують цілі фрази, які автоматично сприймаються аудиторією, тобто «рослини, багаті модифікованим білком» («Дзеркало тижня», 2000, № 35 (308); «харчові продукти, що містять/не містять ГМО (генномодифіковані організми)» («Дзеркало тижня»). », 2007, № 10 (639); гарантії або відсутності щодо безпеки використання ГМО людьми або тваринами» («Дзеркало тижня», 2004, № 37 (512); «все більше популяризувати ГМ-рослини в комерційних цілях» («Дзеркало тижня», 2006, № 25 (604); «припинення ввезення та використання генетично модифікованих продуктів» («День», 2007, №37). Ці загальнозрозумілі сполучення слів, що характеризуються постійним використанням, стають суттєвими для науково-популярного стилю.

З композиційною побудовою наукової новини щодо популярного наука: метафоричне (або побутове) зображення явища → науково обґрунтоване

тлумачення фактів (теорія інтерпретації) → обґрунтування соціальної значущості розглянутого явища (проблема, її вирішення чи потенційна небезпека) → аргументоване твердження щодо характеру проблеми чи її розв'язання. У композиції науково-популярних письмових текстів проявляється комунікативність наукового стилю – здатність розщеплювати кожен смислову складову на дві частини: уже відоме й нове. Знання про те, що галактики нерухомі та рухаються до Землі зі швидкістю, пропорційною відстані до них, було задокументовано протягом тривалого часу... Однак закон всесвітнього тяжіння (гравітації) також застосовний до звичайної матерії, в результаті , це розширення має відбуватися з уповільненням: кінетична енергія польоту галактик витрачається на «подолання» гравітаційних сил (що аналогічно польоту каменю).

Спроби визначити це уповільнення протягом багатьох років були безуспішними...» (Дзеркало тижня, 2007, №28). Як наслідок, зміст і мовні атрибути науково-публіцистичних проектів науково-популярної тематики мають відповідати типовим очікуванням аудиторії, тому використання мовних стереотипів є вирішальним для ефективної комунікації науковців і широкого загалу через носій тексту.

Висновки до розділу 1

У першому розділі курсової роботи було досліджено теоретичні основи стереотипів у мовній свідомості представників різних етнокультурних спільнот. Поняття мовних стереотипів розглядається як складне і багатогранне явище, що має свої корені у філософських, психологічних та соціологічних концепціях. Було виявлено, що мовні стереотипи є важливою складовою масової свідомості, яка впливає на міжособистісні відносини та способи спілкування.

Стереотипи можуть виникати під впливом історичних, культурних та соціальних факторів, відображаючи загальні уявлення про певні групи людей. Вони можуть мати як позитивний, так і негативний характер, впливаючи на сприйняття та поведінку людей. У мовній свідомості учасників різних етнокультурних спільнот стереотипи відображають певні уявлення про мовний вираз, акценти, мовленнєві звичаї та норми.

Важливо відзначити, що мовні стереотипи часто розглядаються лише поверхово, що не дозволяє повністю зрозуміти їхню природу та функції. Дослідженням було встановлено, що до вивчення стереотипів залучено щонайменше два рівні лінгвістики: формальний (фразеологія, мовні кліше, принципи сполучуваності в мовних конструкціях) і сигніфікативний (конотативні значення, що супроводжують первинне значення).

У контексті етнокогнітології стереотипи розглядаються як компоненти мовного опису світу, а в рамках психолінгвістики мовний і ментальний компоненти стереотипу пов'язуються з конкретними діями індивідів. Прагматика зосереджується на різних типах стереотипів, їх комбінаціях та інших аспектах, виявляючи, як вони включені в мовлення для демонстрації приналежності до певної соціальної групи.

Вітчизняні дослідники також підкреслюють роль стереотипів у писемному дискурсі, виявляючи різноманіття явищ, які охоплює поняття «стереотипність». Вони описують мовні стереотипи як ментально-лінгвістичні комплекси, що репрезентують національні концепції спілкування.

Таким чином, перший розділ надає глибоке розуміння теоретичних основ мовних стереотипів, підкреслюючи їхню роль у комунікативних процесах і необхідність їхнього критичного аналізу для покращення міжкультурного спілкування.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РОЗУМІННЯ УКРАЇНЦЯ І КАНАДІЙЦЯ ЯК ОСНОВНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ СПІЛЬНОТИ

2.1. Аналіз мовних стереотипів українця та канадійця

Дослідження мовних стереотипів між українцями та канадцами виявило ряд відмінностей у способах спілкування, які можуть бути пов'язані з культурними особливостями кожної з цих груп. Українці, за загальними уявленнями, відомі своєю виразністю в мові. Їхній акцент, як у рідній українській, так і в інших мовах, часто сприймається як гострий та виділяється на фоні інших акцентів. Крім того, українці використовують багато фраз та виразів, які можуть бути унікальними для їхньої мови та культури, що робить їхню мову відрізняючою. Вони також відомі своєю емоційністю у спілкуванні, що може виявлятися через вживання емоційно забарвлених слів та фраз [13].

Натомість, канадці, за загальними уявленнями, мають нейтральніший акцент у своїй мові, особливо у вибраній ними англійській мові. Це може зробити їхнє мовлення менш виразним порівняно з українцями. Крім того, канадці славляться своєю ввічливістю та доброзичливістю у спілкуванні, що може виявлятися у вживанні відповідних виразів та форм образливості. Також вони можуть використовувати багато специфічних для Канади сленгових виразів та фраз, які можуть бути незрозумілими для іноземців. Цей аналіз мовних стереотипів між українцями та канадцами може вказувати на культурні відмінності у способах спілкування та мовному виразі, які виникають у контексті кожної з цих культур.

Додатковим аспектом, який варто розглянути в аналізі мовних стереотипів, є специфіка мовленнєвих практик та комунікативних стратегій.

Українці та канадці можуть мати відмінності у вживанні різних мовленнєвих засобів, таких як метафори, аналогії та гумористичні елементи.

Українська мова, наприклад, може бути багатшою на метафоричні вислови та образність, що відображає багатогранність та емоційну насиченість культури. Українські мовці можуть використовувати влучні образи та висловлювання, щоб передати свої думки та почуття. У той час, канадська мовна практика може бути більш прямою та зосередженою на конкретних фактах. Канадці, зазвичай, віддають перевагу чіткому та безпосередньому способу спілкування, хоча це може залежати від конкретного контексту та соціальних норм [19].

Зазначеної мовної поведінки також може впливати на рівень формальності у спілкуванні. Українці, можливо, більш схильні до використання формальної мови у відповідних ситуаціях, в той час як канадці можуть виявляти менше схильності до формальних мовних засобів. Дослідження цих аспектів може допомогти краще зрозуміти мовну культуру кожної з цих груп і покращити міжкультурне спілкування.

Додатковою важливою аспектом, який варто розглянути, є вплив історичного контексту та соціокультурних чинників на формування мовних стереотипів. Наприклад, історичні події, такі як колонізація, масова міграція або політичні та економічні зміни, можуть суттєво вплинути на мовну поведінку та вживання мовних засобів.

Українці, з одного боку, можуть мати стереотипи, пов'язані зі своєю історією та культурою, такі як традиційна гострість виразу, що може бути спадковим з традицій українського народу. З іншого боку, канадці можуть відображати в мові значний вплив багатокультурності, яка є характерною для сучасного канадського суспільства. Це може виявлятися у вживанні мовних

елементів з різних культур та використанні міжкультурних способів спілкування.

Звичай та традиції щодо мовного спілкування можуть різнитися в залежності від регіону в кожній з цих країн. Наприклад, українці, які проживають у різних областях України або за кордоном, можуть мати відмінності у мовних звичаях та вживанні мовних засобів порівняно з українцями, що проживають у різних регіонах Канади. Отже, для повного розуміння мовних стереотипів українців та канадців важливо враховувати не лише особливості мовного виразу, а й історичний, культурний та соціальний контексти, які формують ці стереотипи [18].

Розглянемо конкретні приклади мовних стереотипів українців та канадців, які можуть виникати з історичного та культурного контекстів.

Приклад мовного стереотипу українців:

У багатьох культурних представленнях, українці часто зображуються як люди, які вживають багато емоційно забарвлених слів та фраз. Наприклад, в українській мові існує багато метафоричних виразів, які виражають почуття та емоції. Наприклад, "кров кипить" або "серце рветься".

Приклад мовного стереотипу канадців:

У сучасному канадському суспільстві, де багато різних культур зустрічаються та змішуються, можна помітити використання специфічних мовних елементів з різних культур. Наприклад, в урочистостях та святкуваннях можна чути слова й вирази з різних мов, таких як французька, або мови інших етнічних груп, що відображає багатство багатокультурної природи Канади.

Ці приклади вказують на те, як історичний та культурний контекст може впливати на мовні стереотипи українців та канадців, формуючи їхній мовний вираз та способи спілкування.

Українці, за стереотипами, відомі своєю емоційністю та виразністю в мові, використовуючи багато метафор та фраз, що виражають почуття та емоції. Канадці, натомість, характеризуються нейтральнішим стилем мовлення, проте вони можуть використовувати елементи мови з різних культур, відображаючи багатокультурний характер країни.

Загальний аналіз показує, що мовні стереотипи формуються під впливом історичного, культурного та соціального контексту. Розуміння цих стереотипів може сприяти покращенню міжкультурного спілкування та сприяти розвитку взаєморозуміння між представниками різних культур. Для подальшого дослідження варто звернутися до більш глибокого аналізу конкретних мовних практик та їх взаємозв'язку з історичним та культурним контекстом кожної культури.

2.2. Проблеми розуміння українця та канадійця

Проблеми розуміння між українцями та канадцями виникають внаслідок різниці в культурних, мовних та соціальних контекстах. Мовна бар'єра може ускладнити спілкування через обмежене володіння англійською мовою серед українців, які можуть відчувати складнощі у розумінні. Різниця у культурних звичаях та нормах може призвести до непорозумінь у вираженні емоцій та у сприйнятті соціальних ситуацій. Культурні стереотипи, які можуть бути неправильно сприйняті чи прийняті, також можуть породжувати конфлікти та непорозуміння. Різні системи цінностей українців та канадців впливають на спосіб мислення та реагування на різні життєві ситуації. Крім того, історичні та політичні контексти кожної країни можуть впливати на сприйняття певних подій або питань, що також може створювати проблеми у взаєморозумінні. Для подолання цих проблем важливо активно працювати над взаєморозумінням,

вивчати та поважати культурні відмінності, старатися виявляти емпатію та бути відкритим до нових досвідів та перспектив. Крім того, надзвичайно важливо вдосконалювати навички міжкультурного спілкування та виявляти терпимість до різниці.

Додатковою проблемою у розумінні між українцями та канадцями може бути неповне або спотворене сприйняття культурних символів, традицій та обрядів. Наприклад, певні обряди чи традиції можуть мати різне тлумачення в обох культурах, що може призвести до недорозумінь або неправильного сприйняття.

Крім того, проблеми можуть виникати через різницю у вимогах до міжособистісних відносин та комунікативних стратегій. Наприклад, українці можуть вважати за культурну норму виразні вияви емоцій чи близькі фізичні контакти під час спілкування, тоді як канадці можуть сприймати це як порушення особистого простору. Також слід зазначити, що недостатня або некоректна інформація про історію, культуру та традиції кожної країни може призвести до неправильних уявлень та стереотипів, що впливає на взаєморозуміння.

Отже, для подолання цих проблем важливо підтримувати відкрите та взаємоповажне спілкування, активно ділитися інформацією та досвідом, а також старатися зрозуміти та прийняти культурні відмінності, які визначають способи спілкування та поведінку в обох країнах.

Крім того, розуміння між українцями та канадцями може бути ускладненим через різницю у способах вираження ввічливості та ввічливих формул. Наприклад, українська культура може мати свої унікальні норми ввічливості та звичаї вживання виразів подяки, прохання та вибачення, які можуть відрізнятися від канадських.

Іншою проблемою може бути неправильне тлумачення жестів, міміки та тіла під час спілкування. Наприклад, жести та міміка, які можуть бути розуміні в одному культурному контексті як вираз ентузіазму або підтримки, можуть бути сприйняті в іншому контексті як агресивні чи неадекватні. До інших можливих проблем можна віднести недостатнє розуміння соціальних норм та відмінностей у соціальних структурах обох країн. Наприклад, розуміння ролі родини, гендерних ролей та інших аспектів соціального життя може відрізнятись в обох культурах, що може призвести до непорозумінь або конфліктів.

У подоланні цих проблем важливо надавати увагу не лише вербальному спілкуванню, але й невербальним сигналам, мові тіла та контекстуальним особливостям. Сприйняття та повага до культурних відмінностей, активне виявлення інтересу до іншої культури та відкритість до вивчення нового допоможуть у подоланні проблем у розумінні між українцями та канадцями.

Розуміння між українцями та канадцями стикається з рядом складнощів, викликаних різницею в культурних, мовних та соціальних контекстах. Мовна бар'єра, культурні стереотипи, різниця у вимогах до міжособистісних відносин, а також неправильне тлумачення символів та жестів можуть створювати перешкоди у взаєморозумінні. При цьому важливо пам'ятати про важливість взаємоповаги, толерантності та відкритості до різноманітності. Активне спілкування, вивчення культурних особливостей та зусилля на розвиток навичок міжкультурного спілкування допоможуть подолати ці проблеми і сприятимуть побудові глибшого та взаємовигідного розуміння між обома культурами.

Висновки до розділу 2

Другий розділ курсової роботи був присвячений аналізу розуміння українця і канадійця як основних представників етнокультурних спільнот.

Дослідження показало, що мовні стереотипи, притаманні кожній із цих груп, мають значний вплив на їхнє сприйняття та взаємодію.

Було виявлено, що українці часто сприймаються через призму емоційного, виразного мовлення, що включає використання унікальних фраз та висловів. Це створює певний образ українця як емоційно відкритої і культурно багатой особистості. З іншого боку, канадійці асоціюються зі спокійністю, ввічливістю та стриманістю у спілкуванні. Така відмінність у мовних стереотипах відображає глибокі культурні особливості кожної нації.

Аналіз проблем розуміння між цими двома групами показав, що мовні стереотипи можуть стати джерелом непорозумінь та комунікативних бар'єрів. Наприклад, емоційність українців може бути сприйнята канадійцями як надмірна, тоді як стриманість канадійців може виглядати для українців як холодність або байдужість. Такі упередження можуть перешкоджати ефективному міжкультурному спілкуванню.

Було також зазначено, що стереотипи часто не відповідають реальності і можуть спотворювати справжнє сприйняття етнокультурних груп. Це підкреслює необхідність подолання негативних стереотипів через освіту, критичне мислення та міжкультурні обміни.

Узагальнюючи, другий розділ підкреслює важливість усвідомлення та аналізу мовних стереотипів для покращення міжкультурної комунікації. Вивчення і розуміння цих стереотипів дозволяє побудувати більш ефективні і гармонійні відносини між представниками різних етнокультурних спільнот.

ВИСНОВКИ

Після вивчення поняття про мовні стереотипи та надання характеристики їх у мовній свідомості людей, можна зробити висновок про важливість розуміння та усвідомлення впливу стереотипів на міжкультурне спілкування. Мовні стереотипи є спрощеними уявленнями, які формуються на основі історичних, культурних та соціальних контекстів і відображають загальні уявлення про певні групи людей. Вони можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на сприйняття та поведінку у міжкультурному спілкуванні.

Аналіз мовних стереотипів українців та канадців показав, що вони можуть мати різні особливості, які відображають культурні та історичні відмінності кожної країни. Українці можуть відомі своєю емоційністю та виразністю в мові, використовуючи багато метафор та фраз, що виражають почуття та емоції, тоді як канадці можуть відображати в мові вплив багатокультурності та нейтральніший стиль мовлення, спираючись на елементи з різних культур.

Проблеми розуміння між українцями та канадцами виникають з різниці у культурних, мовних та соціальних контекстах. Наприклад, мовна бар'єра, різниця у вимогах до міжособистісних відносин, неправильне тлумачення жестів та символів можуть створювати перешкоди у спілкуванні та взаєморозумінні. Важливо розуміти, що стереотипи є спрощеними уявленнями та не завжди відповідають реальності, тому для подолання проблем необхідно активно працювати над взаєморозумінням, вивчати та поважати культурні відмінності, а також розвивати навички міжкультурного спілкування та виявляти терпимість до різниці.

Додаткова інформація дозволяє виявити, що мовні стереотипи українців та канадців виникають не лише на підґрунті культурних та історичних аспектів, але й відображають специфіку мовленнєвого спілкування у кожній з цих

культур. Наприклад, українці можуть відзначатися багатим лексичним апаратом, використанням образних виразів та метафор у повсякденному мовленні, що відображає їхню емоційність та виразність. З іншого боку, канадці, як представники багатокультурного суспільства, можуть виявляти в мовленні вплив різних мовних традицій та елементів інших культур, що створює особливий мовний контекст.

У контексті проблем розуміння між українцями та канадцами важливо враховувати не лише мовні аспекти, але й соціокультурні норми та цінності. Наприклад, відмінності у ставленні до особистого простору, вживанні форм ввічливості, чутливості до тем, що можуть бути вважатися табу, можуть призводити до недопорозумінь та конфліктів. Окрім цього, різниця в культурних контекстах і перспективах може впливати на сприйняття подій та проблем, що стосуються кожної з культур.

Отже, для ефективного міжкультурного спілкування та подолання проблем розуміння важливо активно працювати над взаєморозумінням, вивчати та поважати культурні відмінності, а також старатися зрозуміти та прийняти інший культурний контекст. Це дозволить побудувати взаємовигідні та глибокі відносини між українцями та канадцами, збагатити міжкультурний досвід та розвинути спільність і розуміння між обома культурами.

RESUME

The term paper "Stereotypes in the Linguistic Consciousness of Representatives of Different Ethnocultural Communities" investigates the concept of linguistic stereotypes and their impact on intercultural communication. Authored by Oleksandr Holodenko, a student of the Kyiv National Linguistic University's the Faculty of Germanic Philology and Translation, the study aims to theoretically substantiate the understanding of stereotypes associated with Ukrainians and Canadians as key representatives of their respective ethnocultural communities. Stereotypes significantly influence interpersonal relations and communication. Linguistic stereotypes reflect specific beliefs about language use, accents, and speech patterns within different cultural groups. The study identifies both positive and negative stereotypes, highlighting their role in either fostering misunderstandings or promoting mutual respect and understanding. Comparative linguistic analysis is crucial in understanding how stereotypes are formed and how they impact intercultural communication. Understanding linguistic stereotypes is essential for improving intercultural interactions and reducing negative preconceptions. This research contributes to the field by providing a theoretical framework and practical insights into the stereotypes held by Ukrainians and Canadians. This resume summarizes the main points and structure of the term paper effectively.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / С.К. Богдан. – К. : Рідна мова, 1998. – 475 с.
2. Брага І. І. Мовна репрезентація образу держави у пресі України (кінець 1970х – початок 2000-х років) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Укр. мова» / І. І. Брага ; НАН України. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К., 2002. – 20 с.
3. Горбачук Д. В. Структурно-семантичні типи стійких словосполучень слів в офіційно-ділових текстах сучасної української мови (функціонально-стилістичний аналіз) [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Д. В. Горбачук ; [Ін-т укр. мови НАН України]. – К., 1997. – 23 с.
4. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса : Вибрана есеїстика 90-х / О. Забужко. – К. : Факт, 1999. – 340 с.
5. Завгородня Л.В. Природа стереотипу та стереотипні інновації у публіцистиці // Семантика мови і тексту. Зб. статей УІ Міжнародної конференції. – ІваноФранківськ, 2000. С. 197-201
6. Історія європейської ментальності : [збірник] / [за ред. Петера Дінцельбахера]. Львів : Літопис, 2004. – 717 с.
7. Карпіловська Є. А. Тенденції оновлення сучасного українського лексикону / Є. А. Карпіловська // Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – К. : Вид. дім Дмитра Бураго, 2008. – С. 6–133.
8. Масенко Л. Т. Мова і суспільство : постколоніальний вимір / Л. Т. Масенко. – К. : Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2004. – 163 с.

9. Мацько О. М. Мовні формули у дипломатичних текстах сучасної української мови (функціонально-стилістичний аналіз) [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец.10.02.01 «Українська мова» / О. М. Мацько; [НАН України, Ін-т української мови]. – К., 2001. – 21 с.

10. Мінчак Г. Б. Конотативна семантика сучасних ідеологічно забарвлених номінативних одиниць (на матеріалі української преси 90-х років ХХ століття): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Укр. мова» / Г. Б. Мінчак ; НАН України. Ін-т укр. мови. – К., 2003. – 21 с.

11. Пазинич О. М. Функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.15 «Загальне мовознавство» / О. М. Пазинич; [Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні]. – К., 2001. – 20 с.

12. Полюжин М. Дискурсивні стратегії та організуючі стереотипні висловлювання в англійській мові. // Дискурс іноземномовної комунікації / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка / Полюжин М. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – С. 49-75.

13. Сологуб Н. М. Стереотип / Н. М. Сологуб // Українська мова : енциклопедія / [редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін.]. – 3-тє вид., зі змінами і допов. – К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2007. – С. 671–672.

14. Фабіан М.П. Етикетна семантика в лексичних системах української, англійської та угорської мови: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 10.02.04. «Германська філологія». К., 1998. 32 с.

15. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців. – К. : Літера ЛТД, 2004. – 400 с.

16. Bartmiński J. Stereotyp jako przedmiot lingwistyki // Z problemów frezeologii polskiej i słowiańskiej. – Wrocław. Warszawa. Kraków. Gdańsk. Łódź, 1985. S. 25 – 53.
17. Bartmiński J. Stereotypy językowe / J. Bartmiński, J. Panasiuk // Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku. Współczesny język polski. – Wrocław : Wiedza a Kultura, 1993. – T. 2. – S. 363–387.
18. Bartmiński J. Podstawy lingwistycznych badań nad stereotypem — na przykładzie stereotypu matki // Język a kultura. T.12. -Wrocław, 1998. S. 63- 84.
19. Grzegorzczkova R. O rozumieniu prototypu i stereotypu we współczesnych teoriach semantycznych // Język a kultura. T.12. -Wrocław, 1998. S.109-116.
20. Kardela H. Tak zwana gramatyka kognitywna a problem stereotypów // Etnolingwistyka. T.1. – 1988.
21. Narody i stereotypy // Pod red. T.Walas. – Kraków, 1995.
22. Panasiuk J. O zmienności stereotypów // Język a kultura. T.12. - Wrocław, 1998.— S. 84-99.
23. Pisarek W. Wyobrażenie o polskich stereotypach regionalnych // Zeszyty Prasoznawcze, 1975, nr1.
24. Pisarkowa K. Konotacja semantyczna nazw narodowości // Zeszyty Prasoznawcze, 1976, nr1.
25. Słownik stereotypów i symboli ludowych // Pod red. J.Bartmińskiego. –Lublin, 1999.